Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Oficina d'Accés a la Universitat

2026

Proves d'accés a la universitat

Llengua i cultura llatines

Sèrie 5

Indiqueu l'opció triada:

Exercici 3: Opció A ☐ Opció B ☐

Espai per a la correcció

Qualificació		
Exercicis	1	
	2	
	3	
	4	
Suma de notes parcials		
Qualificació final		

Espai per a la revisió

Comprovació	2a correcció

Etiqueta de qualificació

Etiqueta de correcció

Etiqueta de l'estudiant

Ubicació del tribunal .....

Número del tribunal .....

L'examen consta de QUATRE exercicis obligatoris: 1. Traducció; 2. Morfosintaxi i etimologia; 3. Cultura llatina i el seu llegat; 4. Exposició d'un tema de cultura llatina i el seu llegat.

En els exercicis 1, 2 i 4, responeu a TOTES les qüestions que s'hi plantegen. En l'exercici 3, trieu UNA de les dues opcions (A o B) i resoleu-la; indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.

Podeu utilitzar el diccionari i l'apèndix gramatical en tots els exercicis de l'examen.

Les respostes han de ser clares i han d'estar redactades de manera coherent i cohesionada, amb correcció gramatical, lèxica i ortogràfica.

1. Exercici de traducció

[4 punts: la manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,4 punts]

Feu la versió del text següent:

Apol·lo castiga la impietat de Laocoont

Laocoon, Anchisae frater, Apollinis sacerdos erat. Contra uoluntatem Apollinis uxorem duxerat atque liberos procreauerat. Deus, occasione data, per fluctus maris duos dracones misit ut filios eius necarent. Cum Laocoon eis auxilium ferre uellet, ipsum quoque necauerunt.

Higí. *Faules*, 135

Lèxic subratllat (per ordre alfabètic):

Anchisa, *-ae* (m.): Anquises (pare d'Eneas).
Apollo, *-inis* (m.): Apol·lo (déu de la profecia, de la música i de la medicina).
auxilium, *-i* (n.): socors, ajut, auxili; vegeu *fero*.
do, *dedi*, *datum* (1a, tr.): donar; *occasionem dare*, presentar-se una ocasió.
duco, *duxi*, *ductum* (3a, tr.): dur, menar; *uxorem ducere*, casar-se.
fero, *ferre*, *tuli*, *latum* (irr., tr.): portar; *auxilium ferre*, portar ajut, ajudar.
Laocoon, *-ontis* (m.): Laocoont (sacerdot troià).
liberi, *-orum* (m. pl.): fills, descendència.
occasio, *-onis* (f.): ocasió, oportunitat; vegeu *do*.
uolo, *uelle*, *uolui*, — (irr., tr.): voler.
uxor, *-oris* (f.): esposa, muller; vegeu *duco*.

2. Exercici de morfosintaxi i etimologia

[2 punts en total: la manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,2 punts]

L'exercici consta de dos apartats. Responeu a les qüestions plantejades en cadascun d'ells.

2.1. Morfosintaxi [1 punt]

a) Indiqueu el subjecte i el complement directe de la forma verbal *procreauerat*.

b) Digueu com s'anomena la construcció formada per *occasione data*; expliqueu els elements que la constitueixen i especifiqueu la relació sintàctica existent entre ells.

c) En la construcció *Cum Laocoon eis auxilium ferre uellet*, digueu quin tipus d'oració introdueix la conjunció *cum*; especifiqueu a qui es refereix el pronom anafòric *eis* i quina funció sintàctica fa respecte al predicat verbal *ferre uellet*.

d) Indiqueu a qui es refereix la forma pronominal *ipsum*.

2.2. Etimologia [1 punt]

a) Esmenteu un cultisme, derivat o compost, amb el qual estigui relacionat etimològicament cadascun dels següents mots llatins del text:

— *frater*:

— *duxerat*:

— *filios*:

— *fluctus*:

b) Indiqueu amb quin mot llatí del text estan relacionades etimològicament les paraules:

— dualitat:

— missió:

3. Exercici de cultura llatina i el seu llegat

[2 punts: cada resposta correcta val 0,5 punts; per cada resposta incorrecta es descomptaran 0,16 punts i per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte]

Trieu UNA de les dues opcions (A o B) que ofereix l'exercici i resoleu-la. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

OPCIÓ A

Encercleu la lletra de l'opció correcta per a cada espai en blanc per tal de completar cadascuna de les frases següents:

3.1. Segur que tots plegats tenim _____ algun cas d'abús de poder com aquest.
- ***a***) *in fraganti*
- ***b***) *in albis*
- ***c***) *in mente*
- ***d***) *in articulo mortis*

3.2. L'estafador tenia un _____ molt sofisticat.
- ***a***) *ínterim*
- ***b***) *modus operandi*
- ***c***) *accèssit*
- ***d***) *súmmum*

3.3. Va proclamar _____ les excel·lències del seu art.
- ***a***) *in vitro*
- ***b***) *honoris causa*
- ***c***) *urbi et orbi*
- ***d***) *cum laude*

3.4. Al _____ presentat per la comissió, s'hi han recollit tots els acords.
- ***a***) *lapsus*
- ***b***) *rictus*
- ***c***) *maremàgnum*
- ***d***) *memoràndum*

OPCIÓ B

Marqueu amb una creu la casella corresponent segons si les afirmacions següents són vertaderes o falses (si marqueu «vertader», cal que siguin certs TOTS els aspectes que s'hi esmenten).

	Vertader	*Fals*
3.1. *Emporiae* tenia un fòrum provincial i un fòrum colonial.	☐	☐
3.2. August va concedir a Tàrraco la capitalitat de la *Hispania Citerior*.	☐	☐
3.3. El nom complet de Bàrcino era *Colonia Iulia Vrbs Triumphalis Barcino*.	☐	☐
3.4. La fundació de la ciutat romana d'Ilerda se situa al segle I aC.	☐	☐

4. Exercici d'exposició d'un tema de cultura llatina i el seu llegat

[2 punts: la manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,2 punts]

Nou anys fent-se passar per nen a l'Afganistan: la història de l'activista Nilofar Ayoubi

Va fugir a correcuita del país pel retorn dels talibans fa dos anys, però continua treballant per la defensa dels drets de les dones afganeses, ara des de l'exili

La seva era una història atípica, marcada per una infantesa en què va passar gairebé una dècada fent-se passar per un nen —dels 5 als 13 anys— per poder «viure en llibertat».

Una història que, tot i ser inusual, no és única. La Nilofar va néixer durant el règim talibà —abans que caigués el 2001 i tornés vint anys després—, en una època en què més famílies feien passar les filles per fills perquè tinguessin llibertat i educació.

Una nena i un nen afganesos en un camp de refugiats de l'ONU, a la frontera del Pakistan. FONT: Reuters / Fayaz Aziz.

Nou anys fent-se passar per un noi

La decisió de vestir-la com un nen va ser del seu pare, i la va prendre quan ella tenia tot just cinc anys i un desconegut la va bufetejar per estar jugant al carrer. Les nenes, llavors, no podien fer-ho. I ara, tampoc.

Aquell dia, el seu pare li va tallar els cabells i li va dir a la mare que la vestís com un nen i la tractés com als seus germans. I així, disfressada de xicot, podia tenir amics, jugar al carrer, sortir amb el seu pare sense tapar-se de dalt a baix, anar al futbol i en bicicleta, fer karate i estudiar el que volgués.

Durant anys, el pare havia rebutjat tots els pretendents que volien casar-se amb ella perquè preferia que la seva filla estudiés i portés la vida que volgués.

Un any després que ell morís, ella es va casar, amb 19 anys, amb un diplomàtic de la minoria hazara que li permetia continuar amb el tipus de vida pel qual tant havia lluitat. Fins que els talibans van tornar.

Adaptació feta a partir d'un text de
Virgínia ARQUÉ NUENO. *3Cat. Notícies* [en línia] (18 novembre 2023)

Llegiu detingudament la notícia precedent sobre Nilofar Ayoubi. Identifiqueu amb quin episodi de les *Metamorfosis* d'Ovidi, una de les lectures obligatòries, es pot relacionar i elaboreu un text de quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules) en què compareu el mite en qüestió amb el cas actual de l'activista afganesa. El text ha de contenir la informació següent:

— La identificació de l'episodi mític, amb l'especificació dels noms dels personatges protagonistes.

— La sinopsi de l'argument:
  - La localització de la història.
  - La trama.
  - Els personatges humans i divins que hi intervenen.

— Els punts de coincidència entre la història fictícia i la real.

— Els aspectes divergents de les històries.

Comprovació i 2a correcció:

3a correcció:

Etiqueta de l'estudiant

IEC
Institut d'Estudis Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés.

SÈRIE 5

1. Exercici de traducció

La versió correcta del text pot adoptar formes distintes; donem la següent com a pauta orientativa:

«Laocoont, el germà d'Anquises, era sacerdot d'Apol·lo. Contra la voluntat d'Apol·lo, s'havia casat i havia tingut fills. El déu, havent-se presentat l'ocasió, va enviar per les ones del mar dos serpents, per tal que matessin els fills. En voler Laocoont portar-los ajut, també el van matar a ell.»

2. Exercici de morfosintaxi i etimologia

2.1. Morfosintaxi

a) El subjecte de *procreauerat* és el substantiu *Laocoon* sobreentès.

El complement directe de *procreauerat* és el substantiu *liberos.*

b) La construcció formada per *occasione data* és un ablatiu absolut.

Està constituïda pel substantiu en ablatiu *occasione* que concorda amb el participi *data*, també en ablatiu.

El participi *data* és el predicat verbal de la construcció i el substantiu *occasione* li fa de subjecte.

c) El nexe subordinant *cum* introdueix una oració subordinada adverbial temporal-causal (*cum* històric).

El pronom *eis* es refereix a *filios* i fa la funció de complement indirecte del predicat verbal *ferre uellet.*

d) El pronom *ipsum* es refereix al substantiu *Laocoon*.

2.2. Etimologia

a)

- confraternitzar, etc.
- dúctil, etc.
- afiliar, etc.
- fluctuant, etc.

b)

- *duos*
- *misit*

3. Exercici de cultura llatina i el seu llegat

OPCIÓ A

3.1. **c)** in mente

3.2. **b)** un modus operandi

3.3. **c)** urbi et orbi

3.4. **d)** memoràndum

OPCIÓ B

3.1. F

3.2. V

3.3. F

3.4. V

4. Exercici d'exposició d'un tema de cultura llatina i el seu llegat

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït literalment.

L'episodi de les *Metamorfosis* d'Ovidi amb el qual es pot relacionar el cas real de Nilofar Ayoubi és el d'«Ifis i Iante».

La faula ovidiana transcorre a Creta. Ifis és filla de Ligdus i Teletusa, un matrimoni de classe molt humil. Estant Teletusa embarassada, quan ja s'acosta el part, Ligdus expressa a la dona dos desigs: que pareixi amb el mínim dolor i que la criatura sigui mascle, atès que no tenen mitjans per assumir la càrrega econòmica que representa una nena. Ben a contracor, si els nasqués una filla, de fet, caldria matar-la. A punt ja de parir, una nit a Teletusa se li apareix en somnis la deessa egípcia Isis, la qual l'encoratja a desobeir el mandat del marit en el cas que li neixi una nena. Arribat el moment, pareix una nena i la mare la fa passar per nen. El pare, complint els seus vots, li posa el nom de l'avi, Ifis, un nom que és comú als dos sexes, i la mare se n'alegra perquè almenys el nom no enganya. Ifis és criada com un noi i als tretze anys, seguint la tradició, el pare li busca promesa i l'escollida és la bonica companya Iante. Totes dues s'enamoren. Ifis és conscient que el matrimoni no es podrà consumar convencionalment i pateix desesperadament. El dia abans del casament, Teletusa, acompanyada de la filla, demana ajut a Isis. Per intervenció de la deessa la noia és transformada en noi i, l'endemà, se celebra el matrimoni entre Ifis i Iante.

El punt de coincidència fonamental entre la història mítica d'Ifis i el cas real de Nilofar és que l'una i l'altra, fins als tretze anys, fins a la pubertat, passen per ser nens. El fet es pot justificar en les dues històries pel rol privilegiat dels mascles en les societats respectives de les protagonistes.

Tanmateix, entre una història i l'altra hi ha diferències significatives. El paper dels progenitors, per exemple, és ben diferent: en la història d'Ifis, és la mare Teletusa que ho promou per evitar que sigui morta; en el cas de Nilofar, el pare, per garantir-ne l'educació i la llibertat. Tampoc no hi ha coincidència en el seu desenllaç: Nilofar, com a noia, esdevé una activista pel dret de les dones afganeses i es casa amb un diplomàtic; en canvi, Ifis, és transformada en noi per la deessa Isis i, així, es pot casar amb Iante.